

Californische rivierkreeft in Twente

In 2017 heeft Leon Burgwal, biologistudent aan de Aerus Hogeschool in Almere, onderzoek gedaan naar de verspreiding van de Californische rivierkreeft in Oost-Twente. Aanleidingen voor het onderzoek waren berichten uit de streek over grote aantallen van deze kreeften en de mogelijke graafschade in de oevers van de Dinkel en zijbeken. Onderstaand een korte samenvatting.

In Nederland leven verschillende soorten rivierkreeften, waarvan er echter maar eentje inheems is. Dat is de Europese rivierkreeft, of *Astacus astacus*, die helaas alleen nog in landgoed Warnsborn bij Velp voorkomt. Met zes andere soorten kreeften gaat het een stuk beter, zij hebben als exoot forse populaties ontwikkeld in de Nederlandse wateren. De Rode Amerikaanse rivierkreeft is bekend en berucht in West-Nederland, vanwege zijn graafactiviteiten in de oevers. Het onderzoek van Leon Burgwal spitste zich toe op de Californische rivierkreeft, die behalve in de omgeving van Tilburg een tweede grote populatie in het Dinkelgebied heeft. Op zeven locaties langs de Dinkel en zijbeken is met behulp van veldcontrole en uitzetten van fuiken (met vergunning) een schatting gemaakt van de aantallen. Per locatie werden 7 fuiken gebruikt, uiteraard met de benodigde vergunning.

Naast een beperkt aantal Gevlekte Amerikaanse rivierkreeften zijn in de Dinkel en vooral de uitmonding van grote zijbeken in totaal zo'n 700 Californische rivierkreeften gevangen. Deze dieren zaten in korte steekproeftrajecten. Extrapolatie naar de gehele lengtes van de beken levert daarbij "exotisch" hoge aantallen op. De gebruikte methode voor extrapolatie kan ik eerlijk gezegd niet goed beoordelen. De Californische rivierkreeft is in elk geval overduidelijk in grote aantallen aanwezig en moet ook een duidelijke plek ingenomen hebben in het ecosysteem van de beken. Bekend is dat ze watervegetatie verknippen om op te eten, dat ze kleine dieren predateren en dat ze organisch afval opruimen.

De tweede onderzoeksvraag was of deze invasieve exoot in het Dinkelgebied ook schade veroorzaakt. Die schade zou kunnen bestaan uit gangen en holen graven in de oevers, die daardoor instabiel worden en vaker hersteld moeten worden (kostenpost). Een andere vorm van schade zou een negatief effect op de omringende levensgemeenschappen van flora en fauna kunnen zijn. De graveerij van tunnels en holen is in het onderzoek wel aangetoond en dan vooral op plekken met kleiig materiaal. In droge tijden, als de beken droog lijken te vallen, graven de kreeften ook holen om vochtig te blijven, meldt het rapport. Op plekken met veel stenige oeververdediging werd juist weinig graafwerk gezien, mogelijk omdat daar al veel schuilplekjes aanwezig zijn. Aanwijsbare economische schade door graafwerk van de Californische rivierkreeft is er in de zandige beekoevers niet. Daarbij moet wel vermeld worden dat het hier om een relatief natuurlijke Dinkel met zijbeken gaat, waarbij beperkte erosie van oevers juist een natuurlijk en wenselijk proces is. Ecologische schade is een ander verhaal, deze soort doet hetzelfde als zijn inheemse familielid zou doen (als deze hier niet uitgestorven was (door o.a. exotische kreeftenpest!). De huidige aantallen zijn echter dermate groot, dat je ze overdag vanaf de Dinkel-bruggen gemakkelijk over de bodem ziet wandelen, weet ik uit eigen ervaring. Alles wegvangen lijkt niet meer mogelijk, hooguit de populatie beheersbaar proberen te krijgen. Vangen mag alleen met behulp van beroepsvissers met vergunning.

Naar aanleiding van het onderzoek van Leon Burgwal gaat waterschap Vechtstromen nu proberen om met beroepsvissers het aantal Californische kreeften terug te brengen. Bijzondere aandacht wordt dan besteed aan het beperken van ongewenste bijvangst en de negatieve effecten daarvan op de natuurlijke beeksystemen.

Tekst: Maarten Zonderwijk, Beleidsadviseur Waterschap Vechtstromen, Almelo